

Medicína.cz, 14. 8. 2017

Spontánní porod po císařském řezu

Kategorie: Aktuality

14. srpen 2017

V České republice se každoročně narodí více než 100 000 miminek, z toho asi čtvrtina císařským řezem a 70 % dětí spontánně. Od 90. let počet císařských řezů trvale stoupá, stejně jako je tomu téměř ve všech vyspělých zemích. „Při srovnání se západní Evropou se pohybuje těsně nad průměrem, kde je pomocí císařského řezu provedeno 24,5 % porodů. Četnost císařských řezů v Evropě se ale v jednotlivých zemích výrazně liší. Nejnížší počty jsou evidovány ve Švédsku (17 %), naproti tomu nejvyšší má Kypr s 52 %. Vyšší četnost císařských řezů najdeme spíše na jihu Evropy – Itálie má například 38 %, méně je jich evidováno v severní Evropě (23 %). Celosvětově se císařským řezem narodí přibližně 19 % dětí,“ uvádí MUDr. Stanislav Martan, primář gynekologicko-porodnického oddělení v Nemocnici Neratovice (VAMED Mediterra).

Důvodů, proč dochází k nárůstu počtu císařských řezů je mnoho. Na jedné straně se zvyšuje věk maminek, díky novým metodám umělého oplodnění, na straně druhé se rovněž zvýšil i tlak veřejnosti na lékaře. Prudce totiž vzrostl počet soudních sporů v této oblasti pro zanedbání lékařské péče. Došlo i ke změnám medicínských postupů, nejsem díky novým možnostem v diagnostice a léčbě (např. s nástupem ultrazvukového vyšetření plodu), ale do přístupu porodníků se začaly promítat i společenské a kulturní změny. Dnes se například více přiklání k psychice rodičů a císařský řez představuje metodu volby i u maminek s úzkostí po traumatickém zážitku z předchozího porodu.

Císařský řez je mnohdy život zachraňující chirurgický zákrok, který ale může mít operační i pooperační komplikace a důsledky pro budoucí těhotenství. Výhodou pro miminko je relativně bezpečná cesta na svět. Navíc jde o rutinní zákrok, který se dá napláňovat na určité datum a konkrétní čas. Maminky s malým dítětem tak u něho oceňují, že si mohou zajistit hlídání, aby mohli být tatínke přítomen u porodu. Nevýhodou je delší rekonvalescence, ale také pomalejší nástup laktace – tvorby mateřského mléka. Je pochopitelné, že jako každá bříšní operace se může i císařský řez zkomplikovat, například poraněním močového měchýře, zánětem v operační ráně nebo větší krvetní ztrátou.

Podle oficiálních údajů je v České republice každoročně provedeno okolo 2 500 přirozených porodů po císařském řezu (v anglické literatuře je označován zkratkou VBAC – vaginal birth after caesarian). Díky těmto statistikám se tak zdá, že dochází k jejich mírnému nárůstu. Počet maminek, které po předchozím císařském řezu porodí opět císařským řezem, je asi 3krát vyšší (téměř 7 000 rodiček). Část laické veřejnosti je přesvědčena o tom, že když žena jednou porodí císařským řezem, tak již přirozeným způsobem nemůže родit. I mezi odbornou veřejností je řada porodníků, kteří jsou přesvědčeni o tom, že spontánní porod po předchozím císařském řezu představuje zbytečné riziko.

V dnešní době je stále více maminek, pro které je přirozený porod důležitý. Část z nich svůj prožitek z operativního porodu bere jako osobní selhání. Zklamání a deprese vedou k nedostatku důvěry ve své mateřské schopnosti a na začátku rodičovství se pak mohou promítnout i do vztahu s dítětem nebo s partnerem. Pro takovou ženu může jítva na blíže znamenat hluboký zásah i do její psychiky.

Volba způsobu vedení porodu po císařském řezu závisí proto v první řadě na tom, proč se císařský řez provedl), na průběhu současného těhotenství, poloze i velikosti miminka a hlavně na rozhodnutí rodičky. K provedení opakovaného císařského řezu se vždy přistupuje, jestliže důvod k ukončení císařem přetrvává. Může se jednat například o oční nebo ortopedické indikace, zúženou pánev rodičky, dítě je-li miminko v poloze koncem pánevním, u dvojčetného těhotenství, po dvou a více císařských řezech, a jestliže je riziko nepochopitelně mezi velikostí miminka a pánevní matky. V případě, že jsou kromě zmiňovaných splněny i podmínky ke spontánnímu porodu, tak už jen záleží na rozhodnutí maminek.

Spontánní porod po císařském řezu oproti porodu bez předchozí jizvy na děloze je vždy zatížen větším rizikem, že skončí znovu císařským řezem. Naproti tomu i opakovaný císařský řez se pojí s vyšším rizikem komplikací než je tomu u prvního zákroku. Jedná se nejčastěji o záněty, vyšší krvetní ztrátu či poranění okolních orgánů. U vaginálního porodu po císařském řezu je krvetní ztráta asi 1,5krát větší než u běžného porodu, ale stále průměrně nižší než u opakovaného císařského řezu.

Nejobávanejší komplikací u spontánního porodu po předchozím císařském řezu je prasknutí jizvy na děloze. Riziko je však poměrně malé a lze je odhadnout pomocí ultrazvukového měření jizvy, které lékaři provádějí. Mezi další případné komplikace spontánního porodu po císařském řezu patří zvýšené riziko nepostupujícího porodu či vyšší riziko krvetní ztráty.

Spontánní porod po císařském řezu je v České republice prováděn ve všech nemocnicích a maminkám stačí sdělit toto své přání v prenatální ambulanci porodnice. Rodičkám, které chtějí své další dítě přivést na svět přirozenou cestou po předchozím císařském řezu, doporučujeme počkat s otěhotněním nejméně rok. Vždy se snažíme předat maminkám veškeré potřebné informace k tomu, aby si mohly vybrat takový způsob vedení porodu, který bude pro ně neoptimálnější s ohledem na stanovenou anamnézu.